

AVD je tiež len text

Miroslav Vlček

Podzim 2016

Edward de Bono: Lateral Thinking (1970)

- “Vertikálne myslenie” – logika = remeslo = pravidlá
- “Laterálne myslenie” – osobný asociačný prúd vedomia = “múza”

“Vertikálne myslenie” – logika = remeslo = pravidlá

Výhody

- Vierohodná zápleтка
- Dobrý zmysel pre štruktúru
- Dobrý zmysel pre každodennosť
- Prirodzenosť
- Perfekcionizmus
- Dobrý zmysel pre kritickosť
- Intelektuálny obsah
- Obchodný inštinkt

nevýhody

- klišé
- prehnaný dôraz na štruktúru
- predvídateľnosť, nuda
- predvídateľnosť a nuda
- rigidita, nedostatok originálnosti
- prehnaná kritickosť
- prehnaná teoretickosť
- prehnaná obozretnosť

Aronsonová, L. (2014): Scénář pro 21. století

“Laterálne myslenie” – osobný asociačný prúd vedomia = “múza”

Výhody

- Originálne nápady v každom štádiu
- Posúvanie hraníc klišé a štruktúry
- Sklon k archetypálnemu
- Neobvyklé nápady
- Osobný (špecifický) prístup
- Otvorenosť voči všetkým nápadom
- Silné emócie
- Komerčná neobvyklosť

nevýhody

- nekoncentrovanosť
- nedostatočná štrukturovanosť
- nedôveryhodnosť a hlúposť
- nedôveryhodnosť
- prehnaná subjektivita
- nekritickosť
- sklon k melodramatickosti
- žiaden komerčný inštinkt

Aronsonová, L. (2014): Scénář pro 21. století

Tvorivý proces podľa Aronsonovej

1. Vertikálnym myslením definujeme úlohu.

A: Nenávidím ťa. B: REAKCIA

2. Laterálne myslenie využijeme k brainstormingu tej úlohy.

R1, R2, R3, R4,...

3. Vertikálnym myslením zvolíme najlepšie “realistické, ale neobvyklé” riešenie.

R4

Úloha: Vymyslite námet pre nízkorozpočtový romantický film

1. Úloha (vid' vyššie).

2. Laterálne myslenie:

- 1. Poštár sa zamiluje do listu. Resp. do adresáta/odosielateľa.
- 2. Slon sa zamiluje do mravca. Tým vyvstane otázka príťažlivosti dvoch protikladných osobností; bohatý a chudobný (Pretty Woman), rasové rozdiely (Avatar), znepriatelené rodiny (Rómeo a Júlia), starší a mladší (The Reader)
- 3. Rozvedený pár sa dáva znova dohromady (Crazy Stupid Love).
- 4. Poslucháči rádia (Sleepless in Seattle).
- 5. Prekážka ako pomoc (50 First Dates).

3. Výber.

Realistické, ale neobvyklé? Nie.

- Opakuj krok č. jeden ale bližšie si špecifikuj zadanie.
 - Prostredie (miesto a doba)?
 - Charakteristika milencov (vek, spoločenská trieda, povolanie, atd.)?
 - Ako sa stretnú?
 - Prekážky brániace láske (spoločenské, zdravotné, rasové, vzdialenosť, atď.)?
 - Rival?
 - Smutný/šťastný koniec?
 - Uhol pohľadu (jeden z milencov, priateľ, rodič, rival, atď.)?

Niekoľko pojmov – proces rozvoja materiálu

- Idea – myšlienka, zmysel, význam, podstata
- Téma – základné vyjadrenie umeleckého diela, jasne formulovaný a uzatvorený celok vystupujúci vo funkcii základného myšlienkového materiálu | “holý námet” (právny termín)
- Námet – Rozpracovaný nápad = literárna predloha/vyjadrenie deja v bodoch/...
- Scenár – viac, alebo menej konkrétny návod na výrobu diela

Niekoľko pojmov z Ruského formalizmu

- Fabula – Chronologické poradie udalostí tvoriacich príbeh (V. Propp)
- Sužet (syžet) – spôsob usporiadania zložiek fabule (deja) (V. Propp)

≠

- Kompozícia – zámerné usporiadanie jednotlivých zložiek diela do jednotného, pevne organizovaného a vnútorne súdržného celku.